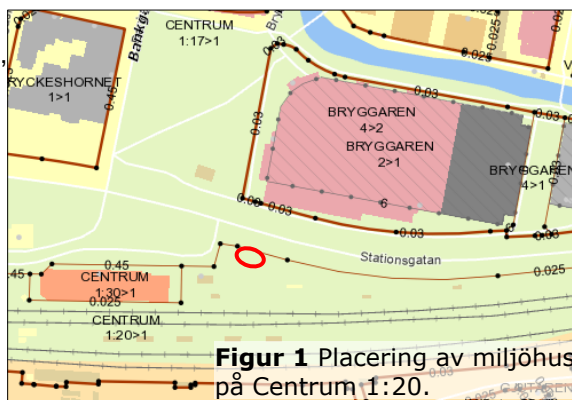

Tjänsteställe: Samhällsbyggnadsförvaltningen,
byggenheten

Handläggare:
Remitterad: Linda Lökvist,
bebyggelseantikvarie

Datum: 2022-06-10
Beteckning: LOV 2022-299

Centrum 1:20, LOV 2022-299 Antikvariskt utlåtande

2022-06-10 Bebyggelseantikvarie Linda Lökvist

Innehåll

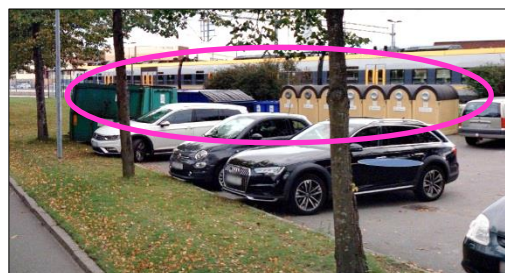
Sammanfattning	1
Ärendet	1
Beredning	2
Karaktär och kulturhistoriska värden	2
Aktuella skydd	3
Antikvarisk bedömning, förhållningsätt och förslag	3

Sammanfattning

Ett nytt miljöhus på Centrum 1:20 innebär en ändring med tillägg i en kulturmiljö som inkluderar fastigheter med mycket höga kulturvärden. Varken placering eller utformning av det nya miljöhuset bedöms uppfylla syftet PBL 2:6. Placeringen skymmer centralstationen från vägen och dess fasadmateriell och mörka färgsättning avviker från omgivande bebyggelsemiljö. Åtgärden tar därmed inte hänsyn till vare sig omgivningens karaktär, kulturhistoriska värden eller intresset av en god helhetsverkan (PBL 2:6). Antikvariska alternativa förslag ges på s 3-4.

Ärendet

På fastigheten Centrum 1:20 ansöker Trafikverket om att få uppföra ett nytt miljöhus och anläggandet av en vändplats (figur 1). Då fastigheten ligger inom riksintresse för kulturvärden har ärendet, på grund av den känsliga kulturmiljön, remitterats för antikvariskt utlåtande.

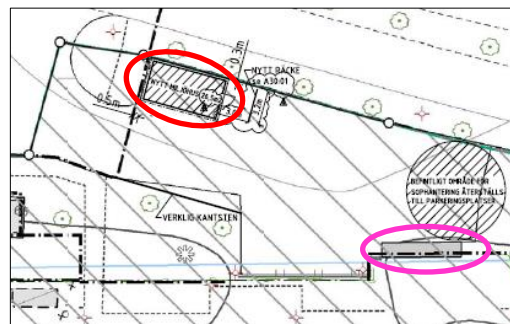

Figur 2 Befintlig källsortering

Beredning

I dagsläget finns källsortering i form av ljusgula, låga soputrymmen/containerar med svarta välvda tak en bit bortanför på samma parkering (figur 2 och 3). De fungerar väl beträffande både höjd, placering och färgsättning. Intill dessa finns i dag stora containrar. De ska nu ersättas med det nya miljöhuset.

Det nya miljöhuset blir större, ca 20 m², och är avsett att placeras på område som markerats som natur på detaljplan, på befintliga parkeringsplatser med långsidan parallellt med Stationsgatan. Själva byggnaden har en fönsterlös våning med dörr på östra gaveln, fasaderna kläs med gråmelerade fasadskivor av Trespa meteon samt stålgrått pulpettak av Alucoilskivor. Den kulör som taket avses att ha är RAL 7016, som är en antracit kulör och fasaden är tänkt att få några nyanser ljusare, RAL 7011 (se figur 4-5).

Figur 3 Befintlig källsortering i chockrosa markering, det nya miljöhusets placering markerat i rött.

RAL 7016

RAL
7011

Figur 4-5 Ansökta kulörer på tak respektive fasader.

Karaktär och kulturhistoriska värden

Området ligger inom riksintresse för kulturmiljövården omgiven stationsbyggnaden och stadshotellet Grand Hotel, som är utpekade med högsta klassningen "mycket högt kulturhistoriskt värde". De är båda putsade, även om stationshuset i tegel ursprungligen inte var putsat. Färgerna är mättade, men inte mörka (figur 6-7). Mer moderna byggnader är Estradhuset och biblioteket i ljusa skivfasader (figur 8).

Figur 6-8 Stationsparken och närmiljöns bebyggelse, varav de översta har mycket högt kulturhistoriskt värde.

Aktuella skydd

Kulturmiljöer skyddas genom ett system av lagar, där Kulturmiljölagen (KML) är en ramlag som följs upp på andra ställen:

KML 1:1

Denna portalparagraf anger att vi alla, enskilda som myndigheter, har ansvar för vår kulturmiljö, så att den kan bevaras för vår samtid och kommande generationer

PBL kap 2 6 §

Enligt denna paragraf ska bebyggelse och byggnadsverk *utformas och placeras* på den avsedda marken på ett sätt som är *lämpligt med hänsyn till bland annat kulturvärdena på platsen och intresset av en god helhetsverkan* (punkt 1) och att de särskilda historiska, kulturhistoriska, miljömässiga och konstnärliga värden ska skyddas. *Ändringar och tillägg i bebyggelsen ska göras varsamt så att befintliga karaktärsdrag respekteras och tillvaratas.*

Det är alltså både placering och utformning i kulturmiljön, men också befintliga karaktärsdrag och åtgärdens effekt på helhetsverkan, som kan regleras av dessa skydd.

Gällande skydd

- Kulturmiljölagen (KML) 1:1
- Plan- och bygglagen (PBL) 2:6

Antikvarisk bedömning, förhållningsätt och förslag

Placeringen är inte optimal, miljöhuset kommer att skymma det utpekade stationshuset österifrån (figur 9). Detta bedöms inte uppfylla syftet i PBL 2:6 om lämpligheten av placering utifrån hänsyn till kulturvärdena på platsen.

Inte heller bedöms exempelvis den skarpa mörka kulören och de otraditionella exteriöra materialen uppfylla syftet PBL 2:6, som kräver att ändringar och tillägg ska vara varsamma. Till karaktärsdrag räknas bland annat material och färgsättning enligt boverkets föreskrifter BFS 2016:6 punkt 1:2211 (jämför figur 4-5 med 6-8).

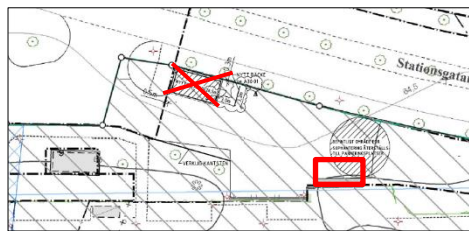
Figur 9 Den röda markeringen visar var ett nytt miljöhus på platsen skulle skymma stationshuset tills man var mer eller mindre framme vid det.

Utifrån ovanstående bedöms varken placering eller färgsättning som lämplig för platsen (PBL 2:6) utifrån platsens kulturhistoriska värden, karaktär eller en god helhetsverkan.

Antikvariska förslag:

- Alternativ placering kan utifrån antikvariskt synsätt vara ok där nuvarande källsorteringsanläggning står. Där skulle byggnaden inte skymma stationsbyggnaden på samma sätt (figur 10)
- Byggnaden ges falsat terrakotta-färgat plåttak och slätputsas i liknande kulör som stationsbyggnaden; ALTERNATIVT

- Falsat svartmålat plåttak eller svart papptak samt slätputs i ljusgult, likt stadshotellet

Figur 10 Bättre placering, där byggnaden inte skymmer stationsbyggnaden.

Linda Lökvist, dag som ovan
Kommunikationsvarie

Byggenheten
SAMHÄLLSBYGGNADSFÖRVALTNINGEN